

ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΑΣ ΕΤΟΙΜΟ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ;

Το Σεπτέμβρη το κουδούνι χτυπάει και πάλι στα σχολεία. Χιλιάδες «πρωτάκια» κάνουν το πρώτο τους ξεκίνημα στις σχολικές αίθουσες του δημοτικού σχολείου. Συχνά όμως παρατηρείται το φαινόμενο αρκετά παιδιά να είναι «ανώριμα» και να εμφανίζουν δυσκολίες προσαρμογής και ενσωμάτωσης, που μπορούν τις περισσότερες φορές να αναγνωρισθούν και να αντιμετωπισθούν από τους ειδικούς, μέσα από προγράμματα Πρώιμης Παρέμβασης.

Πρόληψη και αντιμετώπιση των μαθησιακών δυσκολιών

Η **πρώιμη παρέμβαση** είναι ένα σχήμα που έχει σκοπό τη διάγνωση, αποκατάσταση και πρόληψη όσο νωρίτερα γίνεται, προβλημάτων που παρουσιάζονται σε έναν ή περισσότερους τομείς της ανάπτυξης: Γνωστικό, Γλωσσικό, Κινητικό, Κοινωνικοποίηση, Αυτοεξυπηρέτηση.

Ο στόχος είναι να αναπτύξει τις δεξιότητες του παιδιού στους τομείς που υστερεί, ώστε το παιδί να φτάσει το μέσο όρο των παιδιών της ηλικίας του πριν τη σχολική του ενσωμάτωση.

Η αποκατάσταση των προβλημάτων είναι αποτελεσματικότερη όταν η παρέμβαση γίνεται σε πολύ μικρή ηλικία, γιατί δυσκολίες που δεν αντιμετωπίζονται έγκαιρα δημιουργούν ένα υπόβαθρο που πολλές φορές καθιστά δύσκολη την ένταξη και την ομαλή πορεία του παιδιού στο σχολείο.

Μακροχρόνιες έρευνες έχουν δείξει ότι η μειωμένη οπτική αντίληψη και ελλιπής κινητική λειτουργία αποτελούν ένδειξη και είναι πρώιμα σημάδια μαθησιακών δυσκολιών που εμφανίζονται στη σχολική ηλικία - κυρίως στην Α' δημοτικού - με διαταραχές στη γραφή και ανάγνωση (δυσλεξία, δυσγραφία, δυσορθογραφία) (Myers and Hammil, 1976 και Robinson and Schwartz, 1973).

Στην Ελλάδα, έρευνα της Α' Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών που έγινε σε 591 παιδιά της Α', Β' και Δ' τάξης δημοτικών σχολείων από διάφορες περιοχές της χώρας, δείχνει ότι το ποσοστό των προβλημάτων οπτικοκινητικού συντονισμού είναι ιδιαίτερα υψηλό, φτάνοντας το 37%, και αυξάνεται από την Α' στη Δ' Δημοτικού. (Α. Θωμαΐδου, Π. Τζουβελέκης, Ε. Σούμα, Μ. Σκουρολιάκου, Χ. Μπακούλα, 1995).

Από τα παρακάτω προκύπτει η ανάγκη πρόληψη και πρώιμης παρέμβασης πριν τη φοίτηση του παιδιού στο σχολείο.

Ένα πρόγραμμα πρώιμης παρέμβασης περιλαμβάνει:

-Τη **διάγνωση** στην οποία με ειδικό τεστ και παιχνίδια αξιολογείται η αναπτυξιακή εικόνα του παιδιού στους 5 Βασικούς τομείς ανάπτυξης: Γνωστικό, Κινητικό, Κοινωνικοποίησης, Αυτοεξυπηρέτησης, σε σχέση με την πλειονότητα των παιδιών της ηλικίας του. Επίσης πληροφορίες συγκεντρώνονται από τους γονείς.

-Την **παρέμβαση** που γίνεται σε εβδομαδιαία συνήθως βάση κατά την οποία ο ειδικός θεραπευτής σε συνεργασία με τους γονείς παραθέτει εκπαιδευτικές δραστηριότητες για να επιτευχθεί ο σκοπός που έχει τεθεί. Ο στόχος επιλέγεται από έναν ή περισσότερους αναπτυξιακών τομείς στους οποίους το παιδί χρειάζεται παρέμβαση. Όταν ο στόχος επιτευχθεί επιλέγεται ο επόμενος και επιδεικνύονται στο γονιό οι δραστηριότητες για την κατάκτηση του στο σπίτι. Εάν ο στόχος της προηγούμενης εβδομάδας δεν επιτευχθεί γίνεται επανεκτίμηση και δίνονται νέες οδηγίες. Οδηγίες προς τους γονείς δίνονται και γραπτά και η πρόοδος του παιδιού γράφεται σε ειδικό πίνακα. Επανεκτίμηση της εξέλιξης του παιδιού καταγράφεται σε ειδικό πίνακα. Επανεκτίμηση της εξέλιξης του παιδιού γίνεται κάθε τρίμηνο και η χρονική διάρκεια του προγράμματος είναι από 3 μήνες έως 2 χρόνια.

Η πρώιμη παρέμβαση επειδή καλύπτει όλους τους τομείς των αναπτυξιακών δεξιοτήτων του παιδιού από 1 -6 ετών, χρησιμοποιείται και από γονείς παιδιών που δεν παρουσιάζουν

κλίσεις, με σκοπό την καλύτερη ανάπτυξη τους και για προληπτικό έλεγχο.

Αν και προγράμματα πρώιμης παρέμβασης είναι διαθέσιμα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως μέσα από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, η διάδοσή τους στην Ελλάδα είναι περιορισμένη, επειδή δεν έχει δοθεί η κατάλληλη σημασία στην πρόληψη και πρώιμη παρέμβαση στην προσχολική ηλικία από τους ειδικούς, τις υπάρχουσες υπηρεσίες στο χώρο της παιδείας και υγείας και λόγω έλλειψης, μέχρι τώρα, συμμετοχής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

25 ΣΗΜΕΙΑ

ΑΠΛΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΠΑ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

Είναι όμως όλα τα παιδιά «έτοιμα» για να φοιτήσουν στην πρώτη τάξη;

Οι **βασικές δεξιότητες** που χρησιμοποιούν τα παιδιά στο σχολείο διαφέρουν αρκετά από αυτές που χρησιμοποιούν στο σπίτι ή σε άλλες κοινωνικές δραστηριότητες. Στο σχολείο τα παιδιά υποχρεούνται να είναι καθισμένα για συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα, να επεξεργάζονται νοητικά τον λόγο των δασκάλων, να διαβάζουν τα γραπτά κείμενα των βιβλίων και να γράφουν. Όσο πιο μεγάλη είναι η τάξη που πηγαίνει το παιδί, τόσο περισσότερες είναι οι απαιτήσεις. Τα παιδιά που έχουν προβλήματα στο λόγο, στην κίνηση και στο γνωστικό τομέα της ανάπτυξης, δυσκολεύονται να ανταπεξέλθουν στις αυξημένες ανάγκες του σχολείου. Αυτές οι δυσκολίες έχουν συχνά ψυχολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις στο παιδί. Έτσι, τα παιδιά αυτά που έχουν ανεπτυγμένες τις κινητικές, γνωστικές και γλωσσικές ικανότητες τους ανταποκρίνονται με επιτυχία στο σχολείο. Τα στάδια που ακολουθούν είναι ενδεικτικά για την σωστή ανάπτυξη των δεξιοτήτων του παιδιού που είναι έτοιμο για το σχολείο και αποτελούν ένα πολύ μικρό δείγμα των ικανοτήτων που πρέπει να έχει ένα παιδί κατά την είσοδο του στην πρώτη τάξη του δημοτικού σχολείου.

Ένα παιδάκι 6 χρονών πρέπει λοιπόν μεταξύ των άλλων να:

✓ κατεβαίνει και να ανεβαίνει σκάλες,

- ✓ χτυπάει την μπάλα στο έδαφος και την ξαναπιάνει,
- ✓ πηδάει στο ένα πόδι τουλάχιστον πέντε επιτυχισμένες φορές,
- ✓ κόβει με ψαλίδι διάφορα σχήματα,
- ✓ φτιάχνει παζλ με 15 κομμάτια,
- ✓ στέκεται στο ένα πόδι χωρίς στήριξη για πέντε λεπτά,
- ✓ κουνιέται μόνο του στην κούνια και γενικά παίζει άνετα με τα παιχνίδια της παιδικής χαράς,
- ✓ γνωρίζει και ονομάζει τις σχέσεις του χώρου (πάνω, κάτω, μπροστά, πίσω, μέσα, έξω, δίπλα από),
- ✓ διακρίνει δεξί / αριστερό,
- ✓ σχεδιάζει άνθρωπο με ευδιάκριτα μέρη και απλές εικόνες όπως στίπι, δέντρο κλπ.,
- ✓ αναγνωρίζει και ονομάζει τα βασικά χρώματα και σχήματα:
△ ○ □
- ✓ μετράει τουλάχιστον μέχρι το δέκα,
- ✓ διακρίνει ίδια και διαφορετικά αντικείμενα,
- ✓ συμμετέχει σε ομαδικό παιχνίδι,
- ✓ ντύνεται μόνο του με μικρή βοήθεια,
- ✓ καταλαβαίνει επαρκώς την έννοια του χρόνου σε λέξεις όπως «χτες», «το άλλο καλοκαίρι», «όταν φτάσεις στο σχολείο», κ.ά.,
- ✓ ανακαλεί γεγονότα σωστά,
- ✓ διηγείται μεγάλες ιστορίες. Χρησιμοποιεί ολοκληρωμένες προτάσεις με επίθετα, επιρρήματα, δευτερεύουσες και εξαρτημένες προτάσεις,
- ✓ χρησιμοποιεί παθητική φωνή, μέλλοντα και αόριστο (π.χ. «θα πάμε σπίτι», «έφαγα τη σούπα μου»),
- ✓ ρωτάει πολλές ερωτήσεις με «τι», «γιατί», «πώς» και «πότε»,
- ✓ ρωτάει συχνά για τις λέξεις που δε ξέρει,
- ✓ ακολουθεί σύνθετες οδηγίες με τρεις ή περισσότερες εντολές (αχ. «πόρε το βιβλίο, Βάλε το στυλό στη θήκη και μετά κλείσε τη πόρτα»),
- ✓ μπορεί να πει τότε δύο λέξεις έχουν ομοιοκαταληξία. Κατανοεί ότι μια λέξη μπορεί να σημαίνει διαφορετικά πράγματα,
- ✓ δείχνει ενδιαφέρον και ρωτάει για γράμματα, αριθμούς και λέξεις,
- ✓ προσπαθεί να γράψει το όνομά του,
- ✓ χρησιμοποιεί σωστή άρθρωση με ελάχιστα λάθη σε μεγάλες λέξεις,

Εάν πιστεύετε ότι το παιδί σας παρουσιάζει απόκλιση στα παραπάνω ή διαφέρει από άλλα παιδιά της ηλικίας του, συμβουλευτείτε τους ειδικούς για αυτό το λόγο, επιστήμονες του

Κέντρου Εφαρμογής Προγραμμάτων και Ειδικών Θεραπειών «ΠΡΑΞΙΣ και ΛΟΓΟΣ»

Καλοκαιρινού 50 – Πειραιάς. Τηλ. 210 4631221